

*Abduslomxodjaev N.N.**Dotsent***«SURONLI USLUB» RANGTASVIRI**

Annotatsiya: Ushbu maqolada individual o'quv ishlarini amalga oshirish uchun o'qituvchining kasbiy fazilatlarini shakllantirish bilan bog'liq masalalar ochib berilgan.

Kalit so'zlar. Kasbiy fazilatlar, o'qituvchi, amalga oshirish, individual tarbiyaviy ish, ta'limni takomillashtirish.

Аннотация: В данной статье раскрываются вопросы связанные с формированием профессиональных качеств педагога для реализации индивидуальной учебно-воспитательной работы.

Ключевые слова. Профессиональные качества, педагог, реализация, индивидуальная учебно-воспитательная работа, совершенствование образования.

Annotation: This article discusses issues related to the formation of professional qualities of a teacher for the implementation of individual educational work.

Keyword. Professional qualities, teacher, implementation, individual educational work, improvement of education.

Bugungi kunda “suronli uslub” ijodkorlarning ijodiy pozitsiyalarining shakllanishiga ta'sir ko'rsatgan g'oyaviy-badiiy yo'nalishlarni aniqlash zaruriyati tobora dolzarb bo'lib bormoqda. Bu dolzarblik, birinchi navbatda, XX asr rus madaniyatini o'rganishda ilgari mavjud bo'lgan tanqidiy urg'u bilan bog'liq bo'lib, unda asosiy e'tibor etarlicha o'rganilmagan yoki juda ziddiyatli muammolarga qaratilgan edi. Ko'pgina allaqachon ma'lum bo'lgan jarayonlarni ob'ektiv, "siyosiy bo'lmagan" tushunish uchun ijobiy tendentsiya asta-sekin paydo bo'layotgan bo'lsa-da. Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, 1910-1930 yillardagi ilk rus san'ati yutuqlarini birgalikda sintez qiluvchi tizimli yondashuvdan foydalanish alohida ahamiyatga ega. va butun jahon madaniyat va san'at fondi.

"Suronli uslub " vakillarining asl sintetik ijodiy tafakkuri asrlar davomida bir-biridan ajralgan turli xil an'anaviy uslublar va harakatlarning badiiy amaliyotini uyg'un tarzda o'zgartira oldi. " suronli uslub " ustalarining ko'plab badiiy asarlari nafaqat o'ziga xos xususiyatlarga ega muallifning o'ziga xosligi xususiyatlari. Ular ko'pincha original, innovatsion tajribalar bilan to'ldirilgan o'zlarining madaniy va badiiy makonini yaratadilar. Bizning fikrimizcha, "suronli" 20-asrning inqilobdan oldingi va inqilobdan keyingi san'at amaliyotlarini bir-biriga bog'lab turgan arqonlarni tortib olganga o'xshaydi. va qadimgi rus va Evropa ijodining merosi eski ustalar. Shuning uchun so'nggi sovet davrining (ayniqsa, 20-asrning 60-70-yillari) boy madaniy va badiiy merosini sinchiklab o'rganish, ta'bir joiz bo'lsa, “bug'doyni somondan” ajratib, tanlab olish zarur. yagona rus tsivilizatsiyasining umumiy tarixiy madaniy makonini saqlab qolish uchun eng qimmatli bo'lgan hamma narsa. Sovet 60-80-yillarning badiiy ijodi. shu jumladan, shiddatli uslub deb ataladigan kuchli, ajoyib asarlarni keltirib chiqaradi. "suronli uslub" ustalarining badiiy hodisasi 20-asrning ikkinchi yarmidagi sovet tasviriy san'atining eng qiziqarli

madaniy va diniy harakatini o'zida mujassam etgan. mahalliy rangtasvirning yangi rivojlanishining boshlanishi va uning keyingi rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Ellik yil davomida har qanday asosiy badiiy hodisa sifatida "suronli uslub" ga baho berishda turli xil mulohazalar bildirildi. Bu tendentsiyaning o'zi o'tmishda va bugungi kunda ko'plab qarama-qarshi fikrlarni keltirib chiqardi. Shu bilan birga, yoping e'tibor unutish bilan almashtirildi va uning sovet san'ati tarixidagi alohida rolini ishtiyoq bilan tan olish - uning ahamiyatini inkor etish yoki kam baho berish bilan almashtirildi. Bugungi kunda "suronli uslub" rasmiga qiziqishning yana bir bosqichi bor, uning davomida maqolalar va monografiyalar yoziladi, asarlar kataloglari nashr etiladi va rasmlarning o'zlari namoyish etiladi. Rossiyada ham, butun dunyoda ham eng yirik ko'rgazmalar. Mashhur xususiy kolleksionerlar va auktsion uylari tomonidan " suronli uslub" ustalarining rasmlariga ko'rsatilgan qiziqish alohida e'tiborga loyiqdir, bu esa ushbu janrning abadiy davomiyligini yana bir bor ta'kidlaydi. Dizaynerlar (arxitektura rassomlari) sifatida biz qo'pol o'xshatishimiz mumkin: rangtasvirdagi suronli uslub dizayn va arxitekturada modernizmga (modernizm bilan adashtirmaslik kerak) o'xshaydi. Sotsialistik realizmdan kelib chiqqan suronli uslub uning mantiqiy davomiga aylangani vulgar soddalashtirishdir. Undan uzoqda, suronli uslub ko'proq avangard va rasmiyatchilikka zid bo'lgan Deyneka ishiga qaratilgan. Shu ma'noda, suronli uslubni hisobga olish kerak asl rus rangtasviri, haqiqatan ham "dunyoviy ikonografiya", garchi u Sovet davridan kelgan. Ijro haqida gapiradigan bo'lsak, biz ushbu uslubda quyidagi usullarni ta'kidlaymiz: zarbalar katta, lekin ayni paytda aniq chegaralarga ega, shuning uchun ko'plab asarlar panellar yoki monumental rasmga o'xshaydi. "suronli" ning asl rasmi ko'pincha monoxromdir, asarlar palitrasi ataylab cheklangan asarlar ko'pincha uchta yoki to'rtta asosiy rangdan foydalanadi; Uslub maxsus "kesik" shakl bilan ajralib turadi va hatto rasmlardagi engil suzuvchi bulutlar ham o'ziga xos konturlarga ega va geometrik ob'ektlarga o'xshash bo'lishi mumkin. Rasmlarning kompozitsiyalari, qoida tariqasida, ataylab og'ir, go'yo "pasaytirilgan" va siluetlar ataylab burchakli, xuddi toshdan yasalgandek. Muxtasar qilib aytganda, suronli uslub ustalik bilan bajarilgan "qo'pol" professional rasm. Suronli uslub rasmiy ravishda 70-yillarning oxirlarida tugaydi (keyingi rassomlarga turtki beradi), ammo uning ta'siri bugungi kunda ham katta. asarlarini ko'rib chiqishga arziydi. Yu.I. Bosko, N.P. Erysheva, E.A. Kazantseva, P.P. Kozorezenko, N.N. Krapivina, V.F. Samarin qattiq uslubning maxsus rus tasviriy yo'nalishiga aylanganiga ishonch hosil qilish uchun. 1960-yillarda rasmda paydo bo'lgan yangi badiiy yo'nalishni qandaydir tarzda aniqlashga birinchi qo'rqqoq urinishlar ushbu harakatning tug'ilishi bilan parallel ravishda amalga oshirildi. Bu juda yorqin va kutilmagan edi. Biroq, birinchi yirik "proto-suronli" asarlar paydo bo'lishidan oldin, sovet rasmining zamonaviy uslubi masalasi san'atshunoslik jamoatchiligida va hatto davriy matbuotda juda qizg'in muhokama qilindi. San'atshunos H.A. Dmitrieva tomonidan ko'tarilgan muhokama. 1958 yilda, jurnal tomonidan tashkil etilgan davra suhbatida davom ettirildi " Творчество". Bu qizg'in bahs 1950-yillar oxirida sodir bo'lgan jarayonlarni tushunishga qaratilgan edi. SSSR san'atida.

Muhokama zamonaviy uslubning bir qator rasmiy mezonlarini aniqladi, ularning o'ziga xos xususiyatlari, monumental umumiylik, tasviriy grafika va badiiy ifoda hisoblanadi. shakllari. Rassomlarning yosh avlodining rasmda namoyon bo'lgan bu juda aniq tendentsiyalarni Aleksandr Kamenskiy "qat'iylik", "jasur soddalik", "qat'iy haqiqat" atamalarini bilan atagan [3]. Ta'riflar darhol san'at tanqidi tomonidan qabul qilindi va turli nashrlarda paydo bo'la boshladi. Nihoyat, ibora San'atshunoslar terminologiyasidagi "suronli uslub" deyarli 1969 yilda "Creativity" jurnalida chop etilgan A. Kamenskiyning "Metafora haqiqati" maqolasi nashr etilgandan so'ng darhol o'rnatildi [4]. Shuni ta'kidlash kerakki, "suronli uslub" atamasining o'zi, san'at tarixidagi har qanday atama kabi, juda shartli ravishda tushunilishi kerak, chunki u ham o'z ichiga oladi. nomlarning keng doirasi va juda muhim tarixiy davr. Bu atama, ehtimol, modaning san'atshunoslik sohasiga falsafa va estetikadagi frantsuz "rasmiy maktabi" saboqlari orqali kirib kelganidan keyin paydo bo'lgan, ularning vakillari uchun uslub toifasining o'zi allaqachon asosiy bo'lgan. Masalan, jahon san'ati tarixi jiddiy "rasmiy maktab" vakillari tomonidan uslublar tarixi sifatida tushunilgan. A.M. Kantor "suronli uslub" atamasi dastlab juda "keng ma'no" berilganligini to'g'ri ta'kidlaydi, natijada bu atama 1950-1960 yillardagi deyarli har qanday san'atga nisbatan qo'llanila boshlandi. belgilangan rasmiy "qonunlar" dan sotsialistik realizm. "Bu holda biron bir uslub haqida gapirishning iloji yo'qligi aniq va sovet san'ati vasiylikni tark etishi bilanoq darhol ko'plab oqimlarga ajrala boshladi", deb ta'kidlaydi Kantor.

San'atshunos B.C. Manin shuningdek, "yangi" ni belgilovchi mezon sifatida "suronli uslub" konturlarining noaniqligi va noaniqligini ta'kidlaydi. yo'nalishlari. "Alohida ustalar yon tomonga ketishdi, lekin na o'ngga, na chapga bir qadam butun yo'nalishning o'limiga olib keldi ... "suronli uslubning" xronologik chegaralarini belgilash ham qiyin, ba'zi vakillar ulardan 20-

asrning oxirigacha o'zlariga sodiq qolgan, boshqalari esa o'zlarining ijodiy afzalliklarini o'zgartirgan", deb yozadi V.S. Manin. U ergashadi "suronli uslub" badiiy hodisalarning estetik, axloqiy va uslubiy xususiyatlarini tavsiflovchi ma'lum bir "koordinata tizimi" deb faraz qiling. Boshqacha qilib aytganda, "suronli" xarakteristikasi sodda va quvnoq san'atga qarama-qarshilik qilish istagidan kelib chiqadigan ma'lum bir semantik intonatsiyani ifodalashi mumkin. B.R. Vippering nufuzli fikri sotsialistik realizm va "Eritish" davri yosh rassomlarining "maxsus san'ati". To'liq shaklda (kontsepsiya sifatida) "suronli uslub" haqida gapirish juda muammoli, chunki bu badiiy harakatda o'zlarining uslublarini afzal ko'rganlarida juda xilma-xil bo'lgan ustalar birga yashagan. Bundan tashqari, ba'zilarga ko'ra yangi badiiy uslub shakllanishining muhim belgilaridan biri har doim san'atning turli turlarida yangi uslubning ochilishidir. Va eng muhimi, B.R. Whipper - arxitekturada: "arxitekturada uslubning belgilari paydo bo'lganda, bu uslub shakllanayotganligini anglatadi". Boshqa hollarda, Vippering fikricha, faqat yo'nalishni shakllantirish haqida gapirish mumkin yoki ma'lum bir davrning ba'zi umumiy stilistik tendentsiyalari. Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, "suronli uslub" ikki xil ma'noda, tor ma'nosida (asosan, Moskva maktabi) va keng ma'noda, shu jumladan boshqa mintaqalar va sovet respublikalaridagi o'xshash badiiy ko'rinishlarda tushunilishi mumkin.

Adabiyotlar ro'yhati:

1. Bogomolova M.A. Ijtimoiy tizimlarning barqaror rivojlanishi / M.A. Bogomolova // Barqaror rivojlanishning kontseptual masalalari: Ekaterinburg, 18 aprel. - 2006 yil 15 may Ekaterinburg: MIAB: Ural nashriyoti. Univ., 2006. 86–90-betlar.
2. Bodler, San'at haqida / Sh.: San'at, 1986. 423 3. Bodriard, J.
3. Ramziy almashinuv va olim / Zh. 2006. 389 p.
4. Benjamin, V. Texnik takrorlash davridagi badiiy asar // Tanlangan ocherklar / V. Benjamin; Yu.A tomonidan tahrirlangan. Sog'lom M.: O'rta, 1996 yil.
5. Wiener, N. Kibernetika va jamiyat / N. Wiener. M.: Xorijiy nashriyot. lit., 1958 yil
6. . Makhkamova Saodat Bakhtiyarovna (2024). THE FORMATION OF VISUAL ARTS SKILLS OF SCHOOLCHILDREN IN PERFORMING SKETCH, COMPOSITION AND CREATIVE WORKS. European Journal of Arts, (1), 63-66. doi: [10.29013/EJA-24-1-63-66](https://doi.org/10.29013/EJA-24-1-63-66)
7. Jabbarov Rustam Ravshanovich, . (2024). THE STUDY OF TEACHING APPLIED DECORATIVE ARTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS THROUGH SOFTWARE SOLUTIONS: A REVIEW OF METHODOLOGICAL LITERATURE. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PEDAGOGICS, 5(10), 106–111. <https://doi.org/10.37547/pedagogics-crjp-05-10-18>
8. Nigmatjon Nozimovich Talipov (2024). THE STAGES OF DEVELOPMENT OF THE ART OF ENGRAVING IN ANCIENT PERIOD AND THE MIDDLE AGES. European Journal of Arts, (1), 67-71. doi: [10.29013/EJA-24-1-67-71](https://doi.org/10.29013/EJA-24-1-67-71)
9. Talipov Nozim Xamidovich , . (2024). CREATIVE TECHNOLOGIES FOR THE PROVISION OF ART EDUCATION TO FUTURE TEACHERS OF FINE ARTS. CURRENT RESEARCH JOURNAL OF PHILOLOGICAL SCIENCES, 5(01), 39–45. <https://doi.org/10.37547/philological-crjps-05-01-08>

10. D.E.Omonov, ., & G.Yu.Rustamova, . (2025). The Importance of Using Graphic Programs in The Formation of Visual Arts Skills of General Education School Students. European International Journal of Pedagogics, 5(01), 63–66. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/eijp/article/view/65121>
11. Абдирасилов, С. (2021). Изобразительное искусство узбекистана в патриотическом и эстетическом воспитании школьников. Збірник наукових праць ЛОГОΣ.